

SENIOR

WYDANIE JUBILEUSZOWE

Biuletyn informacyjny Wielkopolskiej Rady Kręgów Starszyny Harcerskiej i Seniorów

60-480 Poznań, ul. Wilków Morskich 23/25 tel. 503 695 023, e-mail: seniorzy@zhp.wlkp.pl

NUMER 229 (6) 2025

MAJ 2025

25 lat

WIELKOPOLSKIEJ RADY

KRĘGÓW STARSZYNY HARCERSKIEJ I SENIORÓW

Początek lat 80 ubiegłego wieku i obchody 70-lecia działalności harcerstwa w środowiskach harcerskich przyczyniły się do powrotu do ZHP osób, które w przeszłości były harcerzami. To władze harcerskie (komendy hufców) zapraszały byłych członków drużyn harcerskich, którzy pamiętali dawniejsze czasy, wsparli organizację uroczystości i przekazywali młodzieży wartości, które im przyświecały. Początkowo zaczęły w wielu hufcach powstawać nieformalne zespoły seniorów, początkowo na zasadzie spotkań koleżeńskich. Sprawa seniorów nie była unormowana w przepisach harcerskich, ale w niektórych hufcach komendanci doszli do wniosku, że wypadałoby działania seniorów zalegalizować i powoływali kręgi seniorów. Trudno jest dzisiaj ocenić, który krąg powstał jako pierwszy w Wielkopolsce, gdyż część z nich początkowo działała nieformalnie, a oficjalne powołanie nastąpiło dużo później. Seniorzy wielokrotnie występowali o zalegalizowanie tej grupy wiekowej w ZHP. Zaowocowało to na XXVI Zjeździe ZHP w marcu 1989 roku, podczas którego wprowadzono do Statutu (§9p.2) zapis: *Przy komendach i jednostkach organizacyjnych Związku może działać ruch harcerskich seniorów organizowany w kręgach.* **Ostateczne przyjęcie seniorów do ZHP nastąpiło w grudniu 1997 roku podczas XXXI Zjazdu ZHP.** Istniejące i działające kręgi seniorów zostały uznane za podstawowe jednostki organizacyjne Związku na równi z gromadami zuchowymi, drużynami harcerskimi i kręgami instruktorskimi. Seniorzy stali się pełnoprawnymi członkami ZHP. Konsekwencją było powołanie przy Głównej Kwaterze ZHP Wydziału

Seniorów i Historii. Seniorzy osiągnęli pełną organizacyjno-formalną stabilizację. Powstała, zatem konieczność wypracowania i upowszechnienia metod, zakresu i kierunków działania, które pozwalałyby na optymalne wykorzystanie doświadczenia, wiedzy i zaangażowania seniorów do realizacji programów i zadań ZHP. Ważne stało się też znalezienie właściwego miejsca seniorów w harcerskiej społeczności.

Ruch tworzenia Kręgów Seniorów nie ominął Wielkopolski. Działające do tej pory mniej lub bardziej formalnie kręgi seniorów w hufcach Chorągwi Wielkopolskiej postanowiły zjednoczyć swoje działania. **W dniu 20 lutego 2000 roku z inicjatywy m.in. hm. Haliny Smól-Bor (Krąg Seniorów Poznań Jeżyce), hm. Henryka Golimowskiego (Harcerski Krąg Piątaków Seniorów – Poznań Stare Miasto) i hm. Bronisława Nowaka (Komenda Chorągwi) postanowiono zwołać zbiórkę przedstawicieli kręgów, by omówić powołanie przedstawicielstwa seniorów na poziomie chorągwi.** Zbiórka odbyła się

Spotkanie w dniu 20 kwietnia 2000 roku w harcówce Hufca Poznań Jeżyce przedstawicieli 20 kręgów seniorów, podczas którego przyjęto nazwę Rady i wybrano Prezydium

w harcówce Hufca Poznań Jeżyce. W spotkaniu brali udział przedstawiciele 20 kręgów. Po długich dyskusjach zebrani doszli do wniosku, że jest potrzeba wspólnego działania, a co za tym idzie powołanie zespołu koordynującego. Wstępnie przyjęto nazwę „Wielkopolskie Bractwo Harcerskich Kręgów Seniorek i Seniorów”. **Kolejna zbiórka odbyła się 20 kwietnia 2000 roku, również w Hufcu Poznań Jeżyce, podczas której przyjęto „zasady działania” i ostatecznie przyjęto nazwę „Wielkopolska Rada Harcerskich Kręgów Seniorów”.** Wybrano również Prezydium Rady w składzie: hm. Henryk Golimowski – przewodniczący, hm. Halina

Smól-Bor – sekretarz, hm. Halina Świtalska – skarbnik, hm. Stefan Wojtkiewicz – kronikarz. Oficjalne powołanie Rady nastąpiło 20 lipca 2000 roku w rozkazie Komendanta Chorągwi Wielkopolskiej ZHP L. 8/2000. Jedyną przedstawicielką ówczesnego Prezydium, która do dziś aktywnie działa pełniąc ważne funkcje w Chorągwi i Hufcu „Piaś” Poznań Stare Miasto jest **hm. Halina Świtalska**. Druga z żyjących członków tego Prezydium i Przewodnicząca Prezydium przez osiem lat – **hm. Halina Smól – Bor** niestety nie jest już członkiem ZHP. O prężności wielkopolskich seniorów może świadczyć fakt, że już w 2000 roku, jeszcze przed oficjalnym powołaniem WRHKS, podejmują się oni organizacji **IX Ogólnopolskiego Zjazdu Seniorów w Gnieźnie**, w ramach Światowego Zlotu Harcerstwa Gniezno 2000. Cały ciężar organizacji i przeprowadzenia Zjazdu przyjął na siebie 1 Krąg Starszyny Harcerskiej im. Stefana Czarnieckiego przy Hufcu Poznań Jeżyce. Z obu wymienionymi wyżej druhami – hm. Haliną Smól – Bor i hm. Haliną Świtalską dzięki otrzymywanym wtedy przez ZHP dotacjom uczestniczyliśmy w organizowanych przez nie wycieczkach zagranicznych – do Włoch, Francji, krajów Beneluxu, Londynu i Budapesztu.

Włochy 2000 r.

Ruch seniorski w Wielkopolsce rozwijał się bardzo prężnie i choć nie wszystkie kręgi zgłosiły swój akces do Wielkopolskiej Rady Harcerskich Kręgów Seniorów - w 2002 roku według spisu harcerskiego w 29 kręgach było 990 członków, co stanowiło 34 % ogółu seniorów ZHP. Były takie kręgi, które w swoich szeregach zrzeszały wielu członków – np. do Harcerskiego Kręgu PIĄTAKÓW Seniorów w Poznaniu należało ponad 400 członków z różnych pokoleń harcerskich.

W 2014 roku, żeby podkreślić udział nie tylko seniorów, ale również starszyny harcerskiej zmieniona została nazwa na: Wielkopolska Rada Kręgów Starszyny Harcerskiej i Seniorów.

W trakcie działania Rady **zmieniał się skład Prezydium** – jego członkowie umierali, rezygnowali z uczestnictwa, lub nie byli wybierani na następną kadencję. Do składu Prezydium wybierano nowe osoby, a składy Prezydium Rady w kolejnych kadencjach podane są na następnych stronach SENIORA.. **Od wielu lat współpracownikiem Prezydium jest hm. Janusz Wolski prowadzący stronę internetową Rady oraz przesyłający SENIORA do wszystkich hufców naszej Chorągwi.** W poszczególnych działaniach organizowanych przez Prezydium Rady bardzo pomagali też druhowie z różnych hufców. W czasie działalności Prezydium Rady odbywało wiele spotkań na których planowano, omawiano i przygotowywano programy wydarzeń i imprez oraz podsumowywano działalność zarówno Prezydium jak i poszczególnych kręgów.

Działalność programowa Wielkopolskiej Rady prowadzona była na podstawie rocznych planów pracy przesyłanych do Komendy Chorągwi. Uwzględniano w nich zarówno udział w zadaniach ogólnopolskich, wydarzeniach Rady, jak i imprezach organizowanych przez kręgi.

Obecnie w naszej Chorągwi działa 35 Kręgów. Niektóre z należących wcześniej do Rady kręgów zostały z różnych przyczyn rozwiązane, ale powstały i nowe. Zmalała jednak liczba członków, gdyż np. na koniec 2015 roku było nas około 900, a obecnie około 470. Bierzymy tu pod uwagę tylko druhow płacących składki. Przyczyny są różne: z powodu odejścia na wieczną wartę, złego stanu zdrowia czy przypadków losowych.

Do najważniejszych wydarzeń programowych należała niewątpliwie organizacja **XXIV Ogólnopolskiego Zjazdu Starszyny i Seniorów w 2015 r.**, za którą Rada otrzymała wiele słów uznania z całej Polski, a Zjazd w Poznaniu jest przez wielu z uczestników do dziś wspominany jako najlepiej przygotowany. W nagrodę jedna ze współorganizatorek - hm. Katarzyna Grażka z delegacją Głównej Kwatery brała udział w Konferencji seniorów w Austrii, natomiast komendant Chorągwi Wlkp. całą komendę Zjazdu wyróżnił w rozkazie. Również wyróżnieni w rozkazie zostaliśmy za organizację **w 2018 r.**

9 Konferencji Subregionu Europy Środkowej ISGF Pod Hasłem „Łączymy Pokolenia”, w której uczestniczyli przedstawiciele 12 państw.

Poza corocznymi Złotami/Złazami Kręgów Seniorów Chorągwi Wielkopolskiej - Wielkopolska Rada była inicjatorem, lub współorganizatorem wielu imprez takich jak: Złot w Ostrowie Wielkopolskim z okazji 100 lecia harcerstwa Wielkopolskiego (wiele kręgów włączyło się w uroczystości 100 lecia harcerstwa na swoim terenie), odsłonięcie pomnika harcerskiego na Malcie, 150 rocznica Powstania Styczniowego - Ujazd k/Grodziska Wlkp., biwak w Gnieźnie połączony z udziałem w uroczystościach ku czci św. Wojciecha, na które sprowadzono relikwie bł. Wincentego Frelichowskiego, uroczystości w Czempiniu związane z rocznicą urodzin Floriana Marciniaka - pierwszego naczelnika Szarych Szeregów, Złot na Ostrowie Lednickim z okazji 1050 rocznicy Chrztu Polski, udział w Targach 50 + - obecnie Viva Seniorzy, gdzie prowadziliśmy stoisko Rady.

Viva Seniorzy 2019 r.

Uczestnicząc w Ogólnopolskich Złazach Seniorów ZHP nasza grupa Wielkopolan jest prawie zawsze największa, uczestniczymy też licznie w prawie wszystkich Rajdach Rodło, Dniach Skupienia w Skulsku.

Wielokrotnie braliśmy udział w uroczystościach w Forcie VII w Poznaniu, obchodach rocznicy Akcji pod Arsenalem, odbiorze Betlejemskiego Światła Pokoju, mszach harcerskich ku czci zmarłych druhów, piknikach z okazji rocznicy Bitwy Warszawskiej organizowanych w Lubochni przez Krąg z Gniezna, uroczystościach w Durowie organizowanych przez Krąg z Wągrowca, Ogniskach Pokoleń na Podolanach (Krąg Szóstacy Jeżyce Poznań). Obchodziliśmy oczywiście w kręgach kolejne rocznice Powstania Warszawskiego, Konstytucji 3 Maja, ale dla nas najważniejsze są odchody zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego 1918/1919. Dnia 27 grudnia spotykamy się pod pomnikami Powstańców Wielkopolskich, bierzemy udział w mszach, koncertach i wystawach oraz apelach harcerskich. Część wielkopolskich seniorów następnego dnia uczestniczy w uroczystościach w Warszawie.

Fort VII – 2022 r.

Seniorzy odwiedzają groby druhów w czas zaduszny i zapalają znicze z emblematami Kręgów, niektóre Kręgi umieszczają na grobach krzyże harcerskie. Uczestniczymy w pogrzebach tych co odeszli na Wieczną Wartę – niestety w konduktach jest nas coraz mniej ze względu na stan zdrowia. Bierzymy udział, a czasem inicjujemy odświeżanie tablic i głazów pamiątkowych, a także nadawanie ulicom i skwerom nazw bohaterów harcerstwa.

Członkowie Prezydium, oraz Komendanci kręgów uczestniczyli w naradach organizowanych przez Wydział Seniorów GK oraz w szkoleniu ASSOS w Warszawie i Radomiu na temat pozyskiwania środków na działalność statutową, zdobywając odpowiednie certyfikaty i organizując z otrzymanych środków wycieczki dla członków Rady. Wielu członków starszyny pełni funkcje w hufcach oraz stanowi kadrę na obozach. Podnosimy swoją wiedzę - nie tylko harcerską zdobywając kolejne stopnie instruktorskie, uczestnicząc w konferencjach harcerskich i naukowych, wystawach, spacerach i wycieczkach z przewodnikami.

Zgodnie z Prawem Harcerskim służymy też bliźnim: zbieraliśmy datki na powodzian, wspomagaliśmy drużyny ZHP za terenie byłego ZSRR, przekazywaliśmy dary rzeczowe dla domów samotnej matki, koładowaliśmy w Domach Pomocy Społecznej. Dzięki seniorom dzieci mogły uczestniczyć w letnim i zimowym wypoczynku. Krąg Dziewiątacy z Poznania wielokrotnie organizował festyny dla dzieci wiejskich. Inne kręgi przekazywały fanty na festyny osiedlowe i szkolne. W czasie pandemii coronawirusa członkowie Prezydium przez cztery miesiące pełnili służbę na Stadionie Miejskim w Poznaniu pomagając wypełniać ankiety przedszczepienne w językach polskim, rosyjskim i angielskim.

Współpracujemy z harcerzami naszych hufców – współorganizujemy niektóre zbiórki, uczestniczymy w nich, odwiedzamy harcerzy na obozach, przekazujemy im tradycje ZHP, uczestniczymy w warsztatach hufcowych wspólnie z młodymi druhami wykonując wyznaczone zadania.

Przedstawiciele Prezydium WR od kilku lat uczestniczą w Trójstronnych Spotkaniach Oldskautów z Czech, Słowacji i Polski, poznając ich formy działania i nawiązując przyjaźnie.

Spotkanie Trójstronne 2023 r. - Słowacja

Stała współpraca z Chorągwią Kujawsko-Pomorską wyrażała się w corocznym udziale naszych kręgów w uroczystościach w Janowcu Wielkopolskim 15 sierpnia, do dziś bierzemy udział w spotkaniach integracyjnym w Chałupskach, a członkowie Prezydium zapraszani są na Złoty Seniorów tej Chorągwi oraz na imprezy jubileuszowe Kręgów i druhów, z kolei tamtejsze kręgi uczestniczą w imprezach organizowanych na naszym terenie. Część druhów z kręgów naszej Chorągwi uzyskała odznakę „Patron Harcerstwa” dotyczącą bł. Stefana Wincentego Frelichowskiego, przyznawaną z inicjatywy Referatu Starszyny Harcerskiej Chorągwi Kujawsko-Pomorskiej.

Wiele kręgów organizuje imprezy dla członków swoich i innych Kręgów np. Krąg Damy Radę z Wągrowca organizował biwaki w Kamienicy, organizuje też wypoczynek seniorów w Ustroniu Morskim. Krąg Matecznik w Szamotułach co pięć lat zaprasza wszystkich na wspaniałe organizowane swoje jubileusze z zabawami i konkursami. Odbývają się też takie wydarzenia jak powitanie wiosny, święto pieczonego ziemniaka, andrzejki, spotkania wielkanocne i noworoczne, Dzień Myśli Braterskiej.

Ustronie Morskie 2023 r.

Kontynuując wieloletnie tradycje Wielkopolska Rada wydaje informator **SENIOR** zmieniając od 2012 roku czasokres wydawania na miesięcznik – do tego czasu SENIOR pod redakcją hm. Haliny Świtalskiej, potem hm. Haliny Smól – Bor wydawany był sporadycznie. Od 2012 roku do 2021 redaktorem był śp. hm. Paweł Napieralski, a potem funkcję tę przejęła współredaktorka hm. Barbara Król. W sumie wydano wraz z niniejszym 229 numerów, które rozprowadzono w wersji elektronicznej i do śmierci Przewodniczącego WR KSHiS hm. Pawła Napieralskiego – wersji drukowanej. Niektóre z hufców na prośbę komendantów Kręgów Seniorów drukują obecnie SENIORY dla członków tych kręgów. Bardzo się cieszymy, że niektóre Kręgi przesyłają do redakcji relacje z wydarzeń, w których uczestniczą. Dzięki nim uczymy się od siebie, a pomysły działań wykorzystują kręgi nie tylko z Chorągwi Wielkopolskiej, ale również z innych, bo i do nich trafiają wydania SENIORA. Wiele kręgów z Wielkopolski i kraju podjęło współpracę z członkami Prezydium Rady zapraszając ich na swe imprezy i uroczystości.

Ta krótka informacja przedstawiona w 25 rocznicę utworzenia Wielkopolskiej Rady Kręgów Starszyny Harcerskiej i Seniorów ma przede wszystkim zwrócić uwagę na działalność seniorów w Chorągwi Wielkopolskiej ZHP. Trudno w tak krótkim materiale przedstawić całościową działalność wielkopolskich seniorów. Szczegółowe działania znajdują się w biuletynie „Senior”, których do tej pory wydano 228 numerów i wszystkie znajdują się na stronie www.seniorzy.zhp.wlkp.pl Na stronie tej umieszczone jest również „kalendarium wydarzeń z lat 2000 – 2025”, sporządzone przez hm. Janusza Wolskiego na podstawie artykułów w biuletynie. Posiadamy też stronę [na facebooku – Wielkopolscy Seniorzy ZHP – WRKSHiS](#)
Prezydium WR KSHiS

opracowanie: hm. Barbara Król, hm. Janusz Wolski

PREZYDIUM RADY

Prezydium WRHKS w kadencji 2000 - 2004

hm. Henryk Golimowski – Przewodniczący Rady - Hufiec Poznań Stare Miasto

phm. Halina Smól-Bor – Sekretarz Rady - Hufiec Poznań Jeżyce

hm. Halina Świtalska – Skarbnik Rady - Hufiec Poznań Stare Miasto

hm. Stefan Wojtkiewicz – Kronikarz Rady - Hufiec Nowy Tomyśl

hm. Franciszek Kurek - członek - Hufiec Poznań Grunwald - od 20.04.2002

Zbiórka sprawozdawcza 2001 r.

Prezydium WRHKS w kadencji 2004 - 2008

hm. Halina Smól-Bor - przewodnicząca - Hufiec Poznań Jeżyce
pwd. Jadwiga Mankiewicz - z-czyni - Hufiec Poznań Jeżyce
hm. Karol Kalkowski - sekretarz - Hufiec Poznań Wilda
ćwik Czesław Rauchut - skarbnik - Hufiec Poznań Jeżyce
hm. Stefan Wojtkiewicz - kronikarz - Hufiec Nowy Tomyśl
hm. Franciszek Kurek - członek - Hufiec Poznań Grunwald

Prezydium WRHKS w kadencji 2008 - 2012

hm. Halina Smól-Bor – przewodnicząca - Hufiec Poznań Jeżyce
phm. Ryszard Dubisz – z-ca przewodniczącej - Hufiec Poznań Jeżyce
phm. Eugeniusz Krajewski – sekretarz - Hufiec Konin
phm. Włodzimierz Juskowiak – skarbnik - Hufiec Poznań Wilda
hm. Aleksander Sekulski - kronikarz - Hufiec Gniezno

Zbiórka wyborcza 2008 r.

Prezydium WRKSHiS w kadencji 2012 - 2016

przewodniczący hm. Paweł NAPIERALSKI Hufiec Poznań-Wilda
z-ca przew. hm. Aleksander SEKULSKI Hufiec Gniezno
członek hm. Katarzyna GRAŻKA Hufiec Szamotuły
członek hm. Stefan PSIK Hufiec Poznań Grunwald - do 21.08.2013
członek phm. Włodzimierz JUSKOWIAK Hufiec Poznań Wilda - odszedł na Wieczną Wartę
członkini hm. Krystyna SUFRYT - Hufiec Ostrów Wlkp. od 21.08.2013
członek hm. Marek Urbanowicz - Hufiec Wągrowiec od 31.05.2014
członkini phm. Barbara KRÓL Hufiec Poznań Nowe Miasto - od 30.06.2015

Prezydium WRKSHiS w kadencji 2016 - 2021

hm. Paweł NAPIERALSKI – przewodniczący – Hufiec Poznań Grunwald
phm. Barbara KRÓL – z-czyni przewodniczącego – Hufiec Poznań Nowe Miasto
hm. Gabriela Jaskulska – członkini – Hufiec Czerwonak
hm. Aleksander SEKULSKI – z-ca przewodniczącego – Hufiec Gniezno
hm. Marek URBANOWICZ – członek – Hufiec Wągrowiec
phm. Walenty KUPCZYK – członek – Hufiec Poznań Nowe Miasto
hm. Urszula KOCIKOWSKA - członkini - Hufiec Poznań Nowe Miasto od 14.01.2017

Prezydium WRKSHiS w kadencji 2021 - 2025

hm. Gabriela JASKULSKA – przewodnicząca – Hufiec Czerwonak
hm. Barbara KRÓL – z-czyni przewodniczącej – Hufiec Poznań Nowe Miasto
hm. Ewa BANASZAK – członkini – Hufiec Czerwonak - do 13.01.2024
pwd. Jarosław GENDERA – członek – Hufiec Poznań Jeżyce
phm. Hanna KURZAWA – członkini – Hufiec Konin
phm. Piotr PERS – członek – Hufiec Poznań Nowe Miasto
pwd. Zdzisław FIRLEJ - członek – Hufiec Poznań Wilda
hm. Urszula KOCIKOWSKA - członkini - Hufiec Poznań Nowe Miasto - od 13.01.2024

Członkowie Prezydium Rady wybrani na zbiórce w 2021 r. – od lewej hm. Barbara Król, hm. Bogdan Radys – Kierownik Wydziału Seniorów przy GK, hm. Ewa Banaszak, pwd. Zdzisław Firlej, pwd. Hanna Kurzawa, pwd. Jarosław Gendera, hm. Gabriela Jaskulska, phm. Piotr Pers.